Ympäristöministeriö
Luontoympäristöosasto
Ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen

Eduskunnan ympäristövaliokunta

11.10.2018

**HE 123/2018 vp, valtion talousarvioesitys 2019**
**METSO-ohjelman toteutus- ja määrärahatilanne**

Maanomistajien vapaaehtoisiin suojelutarjouksiin perustuva METSO-ohjelma on edennyt aikataulussaan. Valtioneuvoston vuonna 2014 hyväksymän periaatepäätöksen mukaan suojelun tavoitteena on ympäristöministeriön osalta 96 000 hehtaaria arvokkaita metsäalueita vuoteen 2025 mennessä. Syyskuussa 2018 tästä tavoitteesta on toteutettu n. 70 % eli noin 66 830 hehtaaria.

Valtiontalouden tasapainottamisen vuoksi luonnonsuojelun toteuttamisen määrärahaa (mom. 35.10.63) laskettiin kehyskaudelle 2016–2019. Tämän jälkeen momentille on myönnetty lisärahoitusta. Vuoden 2019 määrärahaan vaikuttaa hallituksen väliarviossa momentille tehty kehystarkistus + 3 milj. €, jonka lisäksi vuoden 2018 budjettiriihessä vuodelle 2019 päätettiin + 5 milj. € lisärahoitus. Näillä korotuksilla on merkittävä vaikutus ohjelman toteuttamismahdollisuuksiin vuonna 2019. Vuodelle 2019 on asetettu ELY-keskuksille 4 500 hehtaarin tavoite. Määrärahaa METSO-ohjelman toteutukseen on arvioitu käytettävän vuonna 2019 noin 25 milj. €. Ero talousarvioehdotuksessa esitettyyn 16 milj. euroon johtuu siitä, että kyseessä on 3 vuoden siirtomääräraha ja aikaisemmilta vuosilta siirtyy määrärahaa METSO-ohjelman käyttöön.

Jotta käytettävissä oleva määräraha saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti ja käytettyä mahdollisimman laadukkaisiin kohteisiin tarkoituksenmukaisella sijainnilla tulee kohdennettua markkinointia tehdä nykyistä enemmän. Koska ELY-keskuksilla ei ole tähän käytettävissä juurikaan omaa työvoimaa on ympäristöministeriö rahoittanut viestintähankkeita, joissa markkinointipalveluita on ostettu Suomen metsäkeskukselta ja metsänhoitoyhdistyksiltä. Kuluvana vuonna on käynnissä yhteensä 4 lyhyttä hanketta eteläisimmässä Suomessa.

METSO-ohjelman väliarviointi lokakuussa 2018

Lokakuun 2018 loppuun mennessä on valmistumassa Jyväskylän yliopiston johdolla tehty väliarviointi METSO-ohjelmasta. Väliarvioinnin alustavien tulosten mukaan METSO-ohjelmaan valitut kohteet täydentävät luonnonsuojelualueverkostoa paremmin kuin kunkin alueen keskimääräiset metsät eli suojeluun päätyneet kohteet ovat olleet luontoarvoiltaan laadukkaita. Kohteiden kytkeytyneisyys ohjelmaan valituilla kohteilla voisi olla parempikin. Väliarvioinnissa tuodaan esiin suojelun tarve etenkin eteläisessä Suomessa ja kiinnitetään huomiota tarpeeseen lisätä kohdennettua markkinointia huomattavasti nykyisestä niillä eteläisen Suomen alueilla, joissa suojelupotentiaalia erityisesti on.

METSOn määrärahatilanne 2019-2025

Jotta ohjelma saataisiin valmiiksi tasaisella vuositoteutuksella vuoteen 2025 mennessä, tulisi vuositoteutuksen olla noin 3 750 ha/vuosi vuodesta 2020 alkaen. Rahaa tähän kuluisi METSO-toteutuksen keskimääräisillä hehtaarihinnoilla noin 20 milj. €/vuosi. Luonnonsuojelualueiden hankinta ja korvaukset -momentin (10.35.63) säilyttäminen vuosina 2020-2025 vuosien 2018-2019 tasolla mahdollistaisi ympäristöministeriön arvion mukaan nykyisillä hehtaarihinnoilla ohjelman kokonaistavoitteen saavuttamisen. Tämä edellyttäisi 5 miljoonan euron lisäystä kehystasoon vuodesta 2020 alkaen. Mikäli määrärahatasoa ei tulevina vuosina koroteta, vaan se toteutuu nykyisen kehyspäätöksen mukaisesti, tulee ohjelman tulos vuonna 2025 lopussa olemaan ympäristöministeriön osalta noin 95% kokonaistavoitteesta.

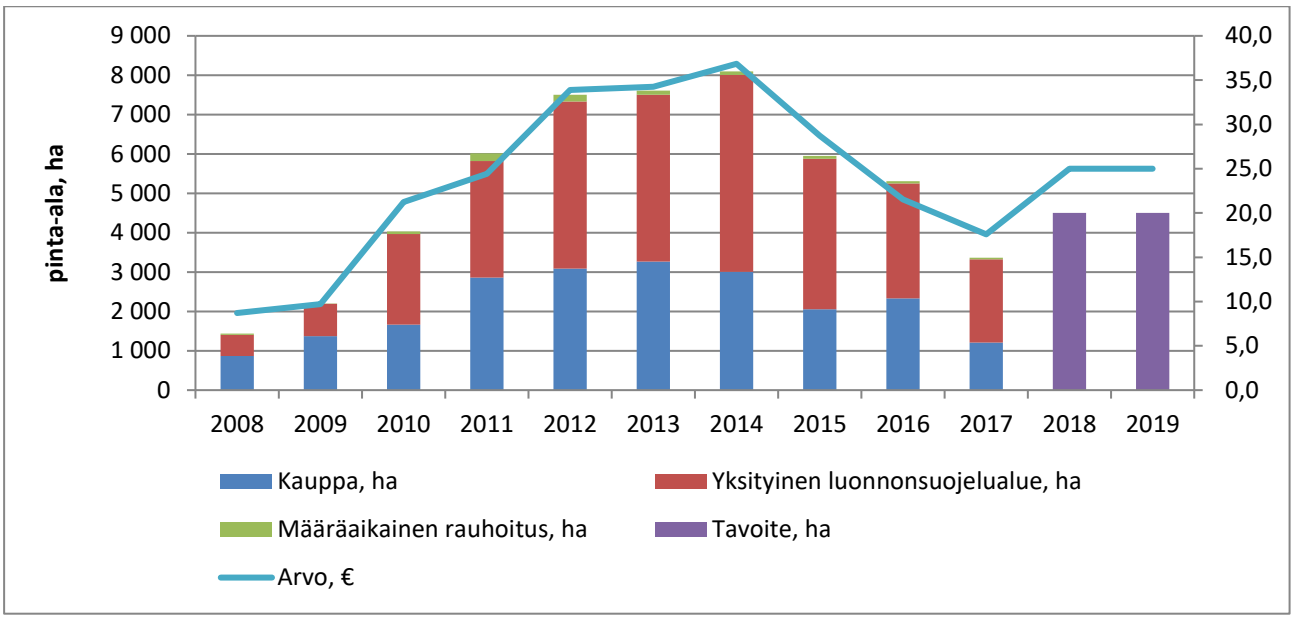


Kuva 1. METSO-ohjelman toteutus vuosina 2008-2017 toteutuskeinoittain ja kohteiden arvo vuosittain.